

Overdenkingen Goede Vrijdag 2024

Meditatie 1:

Het verraad van Judas en de uitlevering van Jezus kennen we ook uit andere evangeliën. Als Matteus dit verhaal vertelt is er veel ruimte voor de dramatiek van Judas: Judas die geld krijgt voor het verraad, Judas die berouw krijgt en zichzelf van het leven berooft. Daar is geen plaats voor bij Johannes. Johannes wil laten zien wie Jezus is. Dit begint er mee dat Jezus zich twee keer bekend maakt met zijn naam. De 2^e keer kunnen we lezen als: “Weten jullie nog niet wie ik ben?” Direct daarna stelt Hij zich op als herder van zijn leerlingen. Hij wil ze beschermen door ze te laten gaan. Petrus, die ook nog Simon wordt genoemd, begrijpt dat niet en wil zijn herder beschermen(!) Dat is de omgekeerde wereld en duidelijk niet de bedoeling van Jezus. Hij is gekomen als Verlosser. Hij is voor zijn leerlingen op weg naar het Eeuwige leven en doet dat door zijn onvermijdelijke lot op aarde te ondergaan. Hij is doende de leerlingen op weg te sturen om kerk te zijn in Zijn naam. Petrus gaat daar een belangrijke rol in spelen. Maar daar is geen plaats voor een zwaard. Jezus beoogt een kerk van vrede en gerechtigheid. Maar Petrus is daar nog niet helemaal klaar voor.

Vraag aan ons allen: Hoe zouden wij onze kerk willen beschermen als die wordt bedreigd? Tot hoever zouden we dan willen gaan?

Meditatie 2:

We lezen hier over het proces van Jezus. De aanklacht wordt door Johannes niet hier beschreven maar al eerder in het evangelie. Daar maakt Jezus zich bekend als de Zoon van God, en dat wordt door menigeen opgevat als godslastering. Tijdens het proces staat Jezus pal voor zijn zaak en dit is in groot contrast tot Petrus die tegelijkertijd buiten wordt ondervraagd. Petrus krijgt daar tot drie keer toe de vraag of hij een leerling van Jezus is. De vraag is NIET of hij Jezus kent maar of hij een *leerling* van Jezus is. Petrus realiseert zich dat hem dan aangewreven kan worden dat hij erkent dat hij gelooft dat Jezus de Zoon van God is. Dat vindt hij tricky want dan wordt hij straks ook beschuldigd van godslastering. Dus hij ontkent tot 3 maal toe. Het is duidelijk dat Petrus op dat moment nog niet durft te leven als Jezus. Hij is daar nog niet aan toe.

Wat betekent het voor ons om leerling te zijn van Jezus? Hebben wij daar durf voor nodig?

Meditatie 3:

Juist in het evangelie van Johannes lezen we een lange beschrijving van het proces van Jezus. Het wordt een heen en weer lopen van Pilatus. Binnen ondervraagt hij Jezus en buiten raadpleegt hij het volk. Pilatus wordt neergezet als een twijfelaar die geen keuze durft te maken. Maar het aanwezige Joodse volk durft ook geen verantwoordelijkheid te nemen. De enige die verantwoordelijkheid voor zijn dood op aarde neemt is Jezus zelf, als ultieme consequentie van zijn geloof en standvastigheid.

Onwillekeurig komt bij mij nu de recente tragische dood van Aleksej Navalny naar boven. Ook Navalny wist dat zijn standvastigheid kon lijden tot een onafwendbare dood. Het is bekend dat Navalny een sterk christelijk geloof had. Dat sterkte hem op de weg die hij ging. Hij koos ervoor om te riskeren opgepakt te worden en een schijnproces tegemoet te gaan. Daarmee tekende Navalny feitelijk zijn eigen doodvonnis. Laten we daar nu een minuut bij stilstaan met onze eigen gedachten.

Meditatie 4:

We lezen dat er 2 beschuldigingen aan het adres van Jezus door elkaar spelen tijdens het proces. Pilatus is beducht voor zijn eigen macht en ondervraagt Jezus over wat er waar is van dat Hij de koning van de Joden wordt genoemd. Jezus maakt duidelijk dat Zijn koningschap een heel ander koningschap is dan waar Pilatus aan denkt en voor vreest. Pilatus begrijpt dit maar half en bespot Jezus dan door hem te laten aankleden met een doornenkroon op zijn hoofd. Pilatus zet Jezus neer als mens van vlees en bloed, een vernederde mens. Dat is een keerpunt in het proces want het aanwezige Joodse volk komt nu eindelijk met de beschuldiging op de proppen. Jezus geeft zich uit als Zoon van God en dat is godslastering. Daarop staat de doodstraf. Vanaf dit moment komt het initiatief van het proces en de veroordeling – met de dood aan het kruis tot gevolg – bij het Joodse volk te liggen.

Deze weergave van de geloofsgeschiedenis is al 2000 jaar een bron van steeds oploeiende heftige conflicten tussen geloofsstromingen. Juist in deze tijd waarin het antisemitisme weer opblaait is het wijs om terughoudend te zijn met schuldvragen. Wij mogen ons hier in Bennekom en in Nederland gelukkig prijzen dat we vrij zijn om te geloven dat Jezus de Zoon van God is en dat we dat in vrijheid kunnen uitdragen en voorleven.

Welke gedachten hebben wij zelf over godsdienstvrijheid? Wat willen we daarvoor doen? Hoever durven we te gaan voor godsdienstvrijheid?

Meditatie 5:

De evangelist Johannes geeft maar een hele korte beschrijving van de kruisweg die Jezus is gegaan. Personen als Simon van Cyrene en Veronica komen we niet tegen. Johannes maakt van de passie niet zozeer een lijdensverhaal maar een presentatie wie Jezus is. Opvallend is dat Jezus zijn eigen kruis draagt, dat staat er expliciet. Hij draagt zijn lot alleen. Een heel bijzonder moment is beneden aan het kruis waar een groepje vrouwen staat waaronder zijn moeder Maria. Ook “de leerling van wie hij veel hield” staat daar. Door de woorden die Jezus dan spreekt wordt deze geliefde leerling de broer van Jezus. En de geliefde leerling neemt Maria bij zich in huis, lezen we. Wat zien we hier? een zorgzame Jezus die tot het allerlaatste moment goed voor zijn moeder zorgt? Kunnen we dit verstaan in de geest van een van de geboden die Mozes ontving: “Eert uw vader en uw moeder”? Of is dit de bakermat van de stichting van onze kerk? Want we lezen hier immers van de eerste leerling die Maria onder zijn hoede nam.

Voor ons als geloofsgemeenschap met een Maria-kerk een mooie gedachte om over te mediteren. Wat hebben Jezus en de geliefde leerling onze geloofsgemeenschap en onze kerk te zeggen?